

В.К.-А.Т.

**ЧОМУ
СВІТ МОВЧИТЬ**

25000

U

1945 - 1946

Ч О М У С В І Т М О В Ч И Т Ь ?

(Українці в концентраційних таборах Німеччини 1940-1945рр..)

Д р у г е

доповнене і перероблене видання.

Права рукопису застерігаю.

1945 - К и ї в - П а р и ж - 1946р.

До Українських політичних в'язнів !

Метою цієї книжки, є розкрити перед українським народом, а також з'ясувати чужинцям, взаємні дії наших ворогів, які спільно виступали проти Української Нації у НІМЕЦЬКИХ концентраційних таборах.

Поряд з цим, висвітлено впливи українців, на формування правдивих поглядів серед чужинців, щодо української визвольної боротьби. Світ вже багато довідався про злочини німецького фашизму. Судовий процес "вождів" націонал-соціалізму в Нюренбергу, розкрив перед людством, картини жахливих вчинків і замірів НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ.

Ми українці -політв'язні в німецьких концентраційних таборах знаходились у виключно -важких умовах. На кожному кроці нам загрожувала смерть не тільки від німецьких СС, а й від інших ворогів України, що були ув'язнені разом з нами.

Проте наше положення, якого жодна нація не переживала, ми мусимо розповісти світові.

Наші вороги самі цього ніколи не скажуть!

Сьогодні серед нас немає в живих багатьох полум'яних патріотів, наших друзів і товаришів. Ми живі свідки того, як одні з них загинули в німецьких концтаборах від рук німецьких СС, росіян і поляків, а другі, що перебували у катівнях німців на територіях окупованих Советами потрапили до рук НКВД!

Усі вороги України, діяли СПІЛЬНО проти українських патріотів. Окреслені в цих матеріялах події, дадуть змогу великій масі українських політв'язнів, розповісти про свої власні переживання у цьому напрямку.

Мусимо скріпити все це правдивими фактами, щоб створити незаперечний документ для СУДУ ІСТОРІЇ!

В.К.- А.Т.

ВСТУПНЕ СЛОВО.

Внали тяжкі кайдани, розвіялись чорні хмари отруйного диму німецького расизму. Ще вчора така могутня Імперія Третєго Райху, сьогодні розтрощена і знищена...

Руїни міст, фабрик і заводів, як купи непотрібного мотлоку нагадують їм, отим "іберменшам", їхню ніколи непростиму вину перед людством.

Вони свідомі того, вони заслуговують на те,

Всі, як один!

Німецькі концентраційні табори мусять цілі віки нагадувати їм німцям, їхнім дітям, чого були варті їхні батьки.

Ми українці в цій війні тримаємо великий іспит і понесли величезні жертви.

На жаль, серед нас українців були люди, які не розуміли ваги спільного національного фронту, а це побільшувало страту нашої крові.

Вони обдурювали себе надіями: одні, що німці "збудують" другі в "радах", "Руской Освободительной Армії-Власова", за Єдиную і Неделімую.....

Як непохитна скеля проти цього, височин український БОРЕЦЬ-ПАТРИОТ, за Самостійну ні від кого незалежну Україну.

В боротьбі за національну свободу, виборюючи її ріками крові, ВІН чесно проніс ім'я української Нації до сьогоднішніх днів.

Війну закінчено, на землі мир, та не для нас українців.

Нами далі "опікуються" наші вороги, ми далі, "советські люди", жертви українського народу йдуть на терези: "советських громадян", "ізменників родини" та "обивателів польських".

Жертви наші незчислимі, поневіряючись під чужими іменами: "руських", "поляків", "русинів", вони вкрадені нашими ворогами на свою користь.

Болюча дійсність, право це й сьогодні на боці наших ворогів. Вони фальшиво представляють перед світом, визвольну боротьбу українського народу.

Та там далеко на Рідних Землях у лісах Волки і в горах Карпат незгасимим вогнем горить наша Українська Правда!

Ми віримо, прийде час і мільйони Вінежд³, як сьогодні Букенвальдів, простягнуть свою кістякову руку до горла ненависного ката!

Вічна Слава! безіменним Героєм, що внали в боротьбі за волю і честь української Нації, в боротьбі за Українську Соборну Самостійну Державу!

Автор.

Розстріляні німцями в'язні перед приходом американців у концентраційному таборі Норнгаузен.

СЛОВО ДО ДРУГОГО ВИДАННЯ.

Нас чекав ще тяжка боротьба і втрати.

Годі думати, що хтось нам подарує право на самостійне життя, що хтось інший відбудує нам нашу зруйновану хату. Лише ми самі своєю працею, жертвенністю й посвятою зможемо доконати цього великого діла.

І тепер проходять і відходять дні радісні й сумні, сірі й сонячні. Все нові борці стають, готові на найбільші жертви, в карні ряди українського народу і все нові обставини створюються, але однаково палким і незломним лишається бажання всіх нас нашою власною силою й волею завести лад у своїй хаті, бо лише у власній хаті може людина почуватися вільною і щасливою.

Наші дні ще придуть!

Свідомі тих завдань, які ми взяли на себе, знаємо, що кожна хвилинка зближає нас до здійснення УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВДИ і тому ми мусимо кожен хвилину використати для добра нашої загальної справи, щоби майбутні дні вирішальних подій застали нас приготованими й свідомими наших обов'язків.

Ціла історія українського народу — це безперервна кривава боротьба за незалежне, самостійне своє існування проти ворогів, які з усіх боків нападали на Україну, щоб запанувати на ласому кутку цієї Богом обдарованої землі.

Ми українці не загарбники і не імперіялісти, на наших гаслах Воля Народом!

Ми за єдиний спільний фронт боротьби проти усякого тоталізму і диктатури з усіма народами — як рівний з рівним.

Але ми рішуче із усією жорстокістю поборюватимемо всіх тих хто буде й далі намагатися знову загарбати хоч шматочок Української землі чи пропагувати "спершу переможемо, а тоді поділлось!"

Мусимо ще і ще раз затямити "В своїй хаті своя правда і сила і воля"...

Коли ми українці подаємо сьогодні для світу цей матеріал, то не для того, щоб розпалювати расову ненависть до росіян чи поляків.

Ми хочемо цим лише розкрити перед людством ту жахливу трагедію безправ'я українського народу і його справедливую боротьбу за свої права проти загарбницьких імперіялізмів.

І особливо тепер в останні роки.

Ще ніколи в історії людства питання братерства й рівноправності не мало такого широкого вселюдського засягу, як сьогодні.

Я падаю на дерев'яний колки біля варстату і відразу встанаю...

Досить відчутний удар ногою в бік підносить мене на ноги. Вишкіривши зуби переді мною стоїть обермайстер-шакал і протікує крізь свій зубний протез,

15

Вагум нікс а г б а й т , а г б а й т ?

Поглядом повним злоби і безсилої зневажливості я змирю його з голови до ніг. Він бачить це, блідне м'язи його щелепів збігаються у вузли. У цей мент я різко повертаюсь до нього спиною і починаю працювати.

16

"Україніше швайше" видавляє він з себе і я чую, як віддаляються його кроки.

Тільки один раз він ударив мене ззаду по голові великим ключем для мутр. Цілий жмут іскер посинявся мені в очі, я захитався, але не впав, сів на вагонетку, що стояла біля мого варстату. Чотири години просидів я нерухомо взявшись руками за голову.

Шакал бігав і слідкував за мною виглядаючи із-за сусідніх варстатів, але не підійшов-болявся. На другий день мене перевели на величезний токарський варстат, де робота була в десятиро важчою, яку я виконував до цього часу.

17

О дванадцятій годині перерва на обід-м і т а г е з е н.

Кожен з в'язнів намагається стати першим у черзі, щоб дістати ополонку брукв'яної, моркв'яної, шпінатової чи просто лебодяної супи-баланди. Дуною відзивається підземелля на тупотіння тисяч ніг обутих у дерев'яні колодки. В'язні збиваючи один одного біжать до місця вилаштування колони-черги на обід.

Знову перевірка...

Потім колона розбивається на кілька довгих черг до бачків. Баланду-супу привозять з концтабору вона завжди холодна, а частенько й кисла. Шпінатове бадилля, що іноді буває довжиною до півметра тягнеться з миски до рота на зубах тріщить пісок немитого зілля. Хтось із в'язнів намагається ваяти "супи" це один раз капо-бандит запримітив це. Коли той підійшов і відставив миску він з усього розмаху вдарив його по голові залізним сполеником... Несасний звалився з ніг. Товариші відтягнули його на бік..

Нумера таких порушників капо записував, а потім, коли після роботи приходили до концтабору ті порушники діставали "добавку" по двадцять п'ять пагаїв чи палиць на заднє місце.

О жостій годині вечора кінець роботи.

Чотирнадцять годин каторжної праці біля верстатів та шість годин на підготовку до того, а разом двадцять годин— ось такий був день в'язня концентраційного табору Ротлебероде.

З суботи на неділю ми завжди працювали з п'ятої години ранку в суботу до п'ятої години ранку в неділю тоб-то двадцять чотири години — сутки.

У звичайний робочий день о п'ятій годині вечора ми закінчуємо роботу, лягаємо до від'їзду в концтабір— нас заступає друга зміна.

Колони за колоною вилаштовуються в'язні. Нас знову старамо перераховувати, обдивляються... Нарешті перевірка закінчилася і по команді— **О к с е, м а а а р ш!** Ми вирушаємо до залізничної колії. Тих, що відстають підганяють собаками й палицями...

Потяг іноді чекає на нас, а іноді коли перевірка в'язнів затягується й ми не прибуваємо до колії в означений час машиніст на нас не чекає і тоді ми йдемо до концтабору пішки.

Віддалення шість кілометрів...

Тільки тиждень на місяць, коли приходить наша черга на нічну зміну ми бачимо сонце. Як раз тепер ми маємо денну зміну. Це вночі заганяють нас в підземелля, а увечері, коли ми піднімаємось "на гора" на дворі уже ніч. Очі болять від електричного світла. Це темно, як ми прибуваємо до концтабору, море світла від прожекторів, що скеровані на плац-апелль та вздовж дретяних огорож нагадують нам нашу дійсність.

Перед брамою, голови мусимо підняти до гори й чітко відбиваючи крок пройти повз помішника команданта, який лічить ряди. Колони по робочим командам вишикуються на плаці. Цілу годину, а іноді й дві тягнеться перевірка людей. Мертві й домираючі покладені перед колонами, як доказ їхньої приналежності. Це ті в'язні, яких вбито наглядачами під час роботи, чи під час транспортування до концтабору.

Нарешті підрахунки готові. Спочатку про кількість і стан в'язнів доповідає врайбер лагерьельтестерові.¹⁸ Потім настає гробова тиша. На плац-апелль виходить командант концтабору.

Лагерьельтестер подає команду:

Ахтунг, штільгештанд!¹⁹ По цій команді чути один різкий удар колодок **Т р р а х х х!**

Мітцесе...²⁰ реве лагерьельтестер.

По команді "мітце" тисячі рук злітають до голови й кладуть

долоні на берети...

Аб²¹!!! гавкає той самий голос.

Всі в'язні на цю команду зривають берети з голови й рвучко вдаряють об рамено.

Ф р р р а х... прорізує тишу.

Лагерфельтестер доповідає про людський стан концтабору. Доповідає про забитих, хворих, про штрафи кому належить дати. про тих кого треба катувати за провини і т.п.

Як мертва статуя стоїть командант вислухує. Потім обходить колони в'язнів і особисто їх оглядає. На мертвих не звертає уваги, не цікавиться ними.

Так мусить бути...

О десятій годині вечора закінчується перевірка. З робочих колон в'язні відразу лаштуються до вечері.

В одинадцятій годині ночі "одбой".

Знесилені люди мов мертві падають на ліжка й засинають. Ліжка трьох-поверхові на кожному поверсі по два чоловіка. В зимку помешкання не опалювались, спати дозволено було тільки під однією ковдрою...

Чотири години сну в сутки.

А робота?

Особисто я мав роботу на великій токарці. До того часу працював на варстатах стругальних, шліфувальних, резточних, фре-зерних, свердлових. "Вчили" роботі на тих варстатах так. Коли майстрам було відомо, що в'язень інженер або технік його закликав до себе в кабінет обермайстер-шакал і говорив.

Ти інженер? Мусиш сам вивчити варстат і роботу на ньому. За п'ять днів мусиш вже виконувати норму!

Фарштейне ду?²²

Так було й зі мною. Тепер я обточував кінці балок. Це була одна з частин фюзеляжу літака Юнкерс.

Одна така балка важила 75 кілограм. Щоб цілком її обробити треба було підняти кожну балку чотири рази на висоту одного метра. Норма обробки за чотирнадцять годин була десять штук. Отже треба було підняти сорок разів вагу 75 кілограм. Це значить я мусів за зміну рухати три тони металу!!!

В той час моя власна вага становила 42 кілограми (нормальна моя вага 65 кгр.), а був і такий час, що важив я 38 кгр.

Кількість товщу, що я зужив у німецьких концтаборах за

останніх два роки (бо перших два роки я одержував їжу з дому) становила разом сім кілограмів!?

Товщ нараховано з маргарину, консерви й ковбаси, що ми одержували на сніданки й вечері аптекарськими дозами.

Скільки я не пропонував, щоб біля мого варстату побудували невеличкий поворотний кран нічого з того не виходило, а одного разу обермайстер-шакал сказав мені:

Чим швидче ти здохнеш тим ліпше для нас!

Ні на хвилиночку не дозволялося сісти. По роботі ноги підкопувалися, а тіло брніло мов натягнута струна.

Грали нерви...

Невиконання норми тягнуло за собою штрафи-зменшення їжі, або додаткові роботи, що їх штрафники виконували у ті дні, коли завод не працював у зв'язку з повітряними налетами.

Одного разу я відмовився від виконання норми з браку фізичної сили. Мене побили, зняли з варстату і разом з кількома "саботажниками" загнали до підземелля засипати озеро.... Озеро було глибоко під землею. З кам'яного зводу, що був на висоті 37 метрів над водою звисали сталактити назустріч яким піднімалися з води кам'яні стовби сталагміти. Мов якісь казкові потвори відбивалися ці чудернацької форми стовби у чорній холодній воді. Зверху, як крізь решето лилася струмками вода... Наш одяг був мокрий, вода струмками збігала по тілі у дерев'яні колодки... Кілька десятків електричних лампочок освітлювали підземне озеро.

Ми мали завдання його засипати. З великої купи каміння, що була звалена на березі озера ми брали уламки і під команду есмана бігом скидали їх у воду.

Так бігали від п'ятої години ранку до шостої години вечора. Тільки п'ятнадцять хвилин мали на обід і то тому, що сам есман хотів їсти. Коли по роботі нас гнали до концтабору (шість кілометрів) кожен з нас мусів нести зі собою великий камінь на 8-10 кілограм вагою. Після такого напруження за цілий день цей камінь тягнув до землі і здавалося, що несеш на собі величезний тягар.

Ми не йшли, а повзли...

Іноді ми навантажували для себе автопричіпку. Причіпка вмещала п'ять тон каміння, а нас було двадцять трупів, що мусіли привезти її до концтабору. Мов круки носились над нами "іберменні", вони труїли нас собаками, били палицями, прикладами рушниць..

Від бою й жаху ми вили мов ті голодні вовки.

Обличчя і руки наші були скривавлені по тілі текла тепла кров, але рушити з місця ми не могли...

Коли нас гнали на роботу вночі, то щоб ми не втекли, під час ходу нас примушували нести на пакиці звої колючого дроту в 48 кілограм вагою. Палку просовували в діру звою і так несли я з одного боку, а товариш з другого. Так само було й тоді, коли нас вночі провадили з роботи до концтабору. Цим есмани розраховували на те, що коли хтось втіче то звій мусить кинути, а вони, що йдуть із заду колони наткнуться на нього, або принаймні знатимуть у якому місці відбулася втеча. Тоді по цих слідах ідуть собаки...

---0000000---

Серед ув'язнених німецьких концтаборів були представники всіх націй, навіть араби, негри, індуси... Одні потрапили до них, як військовополонені, другі, як примусово вивезені з країн загарбаних Гітлером.

Та німецькі концтабори не тільки були місцем для відбування кари за якісь провини, підсудного характеру, це були спеціальні фабрики смерті для фізичного винищення, поневолених німцями народів.

Нечуване зламання людських прав, запровадили німці у 1944 році з людьми, яких евакуювали з своїх власних територій, захоплених союзниками.

Під безперервним бомбардуванням англо-американської авіації виходили з ладу підприємства, припиняли роботу каналі.

"Велика Німеччина", зробилась малою.

Вся та маса рабів, що працювала на тих територіях, стала не-потрібною. Та втікаючи німці не лишили тих людей. Транспорт за транспортом їх везли або пішки гнали в тил до концентраційних таборів. Розлучувано сім'ї: батько з сином, а мати з донькою потрапляли у різні місця. Одні в чоловічі, а другі в жіночі конц-табори.

Чи не наймодернішою фабрикою смерті у воїї німецькій займанщині був концентраційний табір Аушвіц, біля міста Катовиць у Польщі. Сім крематоріїв з газовими камерами, "працювали" день і ніч повертаючи на попіл, отруєних газом людей!

---0000000---

Прибув транспорт... людей висаджено з вагонів.

Усіх повідомляють: тепер до лазні.

Люди розбираються, стають у чергу. Кожному видають рушник і шматок мила. Так один по одному люди заходять до середини.

Все так, як має бути в лазні, зачиняються двері й замість води...Г А З!

Спеціальна команда забирає трупи на крематорій. Камера віє-на...на черзі слідуючі.

Так безперервно день і ніч.

Золото, бриліанти, годинники, долари такий баяно грабунку, після кожної спаленої партії жидів.

Виділені команди з ув'язнених під контролем СС працювали над розбиранням жидівських речей. У кофінках чоловічих і жіночих пальт, у одягу й білизні знаходили дорогі речі. Відпорюючи підкладки, знаходили американські долари на кольосальні суми.

Чимало расистів усе це грабуючи, придбало величезні мастки!

Як стверджено на судовому процесі німецьких злочинців у Нюркберзі в німецьких концтаборах замордовано 10 мільйонів людей!

Крім отруєння газом, расисти застосовували ще цілий ряд не-людських способів нищення людей. Людська фантазія в цьому від-ношенні ще не дорівняла тому, про що довідався світ тепер. Пекло геніального Данте блідне, перед пеклом, яке створив німецький народ.

Українська газета "Слово" під заголовком "Пекло Матгаузену" подає таку інформацію:

У концентраційному таборі Дахау розпочався найбільший з дотеперішніх процесів в американській зоні за воєнні злочини.

Обвинувачені (61 осіб) - це переважно залога СС відомого концтабору в Матгаузені та інших концтаборів у Австрії. Національ-ний склад обвинувачених такий: 42 німці, 12 австрійців, 3 чехів, 2 угослав'яни, 1 румун та 1 мадяр.

Акт обвинувачення закладає підсудним, що вони "діяли спіль-но з метою кривдити, бити, мучити, вбивати свої жертви". Головний прокурор полковник-лейтенант Вільям Денсон визначив кількість замордованих від 165.000 до 1.500.000.

Перший свідок капітан америк.морської фльоти Джек Г.Тей-лор, який останні шість тижнів війни просидів у концтаборі, ствер-див такі чотири головні форми мордування людей: загалування, ві-вання, розстріл, кобої до смерті.

Інші форми: мешканців табору змушувало скакати з 50-метрової кручі, 24-28 годин стояти без одягу на холоді. Рента способів убивати-це розривання псами, ін'єкції до серця, розшматування в машинах для виробу бетону, утопленням, змушування арештанта кидатись на огорожу заряджену електричним струмом. Інших змушували пити багато води, а потім СС скакали йому на повному животі. Багатьох живцем поховано, багатьох замордовано з допомогою розпечених до білого залізних гаків, вишкрябуючи до горла.

Одного чеського генерала замордовано так: запхали йому в горло гумову кишку і тоді пустили через неї воду. Свідок Пейлор бачив, як 367 новоприбулих чехів, в тому числі 40 жінок, негайно забрано до крематорію. Коли тіла живцем горіли, їдкий дим виходив коміном крематорію.

З голоду вмирало щоденно до 300 осіб, а до кінця квітня 1945 року і 400-500.

В'язні мусіли працювати 12 годин на день. На сніданок давали півлітра слабкої ерзац-кави, на обід -один літр ерзац-супу, на вечерю знову один літр того ж супу, 50-100 грамів хліба. У житлових б'юках призначених для 200 осіб вищувано 600. В одному ліжку (70 см. завширшки) спало три особи. Тейлор оповідав, що він бачив в таборі людські трупи з вирваним серцем, печінкою, а виголоджені люди пожирали шматки м'яса з трупів. В'язні доходили до такого розпачу, що часто пробували утікати, маючи надію, що сторожа їх застрілить.

Перший раз на цьому процесі стверджено, що СС-сторожа за кожний випадок смерті, який вона спричиняла, одержувала винагороду: 20 папіросів і 8 днів відпустки.

Зізнання свідків змальовують жахливі відносини у цьому таборі. Так, напр., разом з убитими в'язнями ховано людей, що виявляли ще ознаки життя. Свідок Антоні Госцінські ствердив, що в таборі відбувалася торгівля людською шкірою. Напр., обвинувачений Крібсбах наказав перевести двом здоровим в'язням татуировку, а після того вбити, щоб мати їхню шкіру.

(“Слово” ч.14 і 15 за 1946 рік)

Документально також стверджено, що з людей, які знаходились в німецьких концтаборах німці варили мило, а потім продавали його в крамницях. Малярська газета “Кіс Уйсаг” повідомляє з Брашова (Румунія) про похорон, що відбувся там одиницький в історії людства.

В трунах, при участі великих мас народа везли там на цвинтар не мерців та навіть не кістки, лише мило, що його із звичайними релігійними церемоніями поховали за вічний спочинок.

В торгівлі по крамницях Брашова появились малі шматки попелястого мила, що на них був напис Р.Ю.Ф. Маде із Германи.

Невдовзі стало відомо, що це мило зварили з тих жидів, що їх загазували в концтаборі Аушвіц, та що три тьмні літери означають: Райн Юдішес Фет (чистий жидівський товц). Жидівське громадянство, довідавшись про це, викупило весь запас мила і вирішило гідно поховати нещасні жертви німецького терору, хоч у вигляді мила. В похороні взяли участь тисячні маси, а головний раввін Спербер сказав промову, що залишила могутнє вражіння.

("Неділя" ч. 15 1946 р.)

---0000000---

Особливо були звірячі пляни, німецького расизму щодо знищення українського народу і заселення Української землі, представниками "вищої німецької раси".

Під час мого ув'язнення у концентраційному таборі Юліус один цивільний майстер, показував мені спеціальну посвідку, видану йому ще до війни з Советами. Там було написано, що йому за вбитого сина в Голандії призначено 100 гектарів землі на Дніпрі, поблизу Александрії.

Щоби увити собі розміри звірячого винищування людей у німецьких концтаборах, досить нагадати концтабір Дора під Нордгаузенном у Тюрингії, де за 7 місяців 1943 року загинуло 17 тисяч чоловік! Загальне ж число ув'язнених у цьому таборі (в середньому) становило 20 тисяч чоловік.

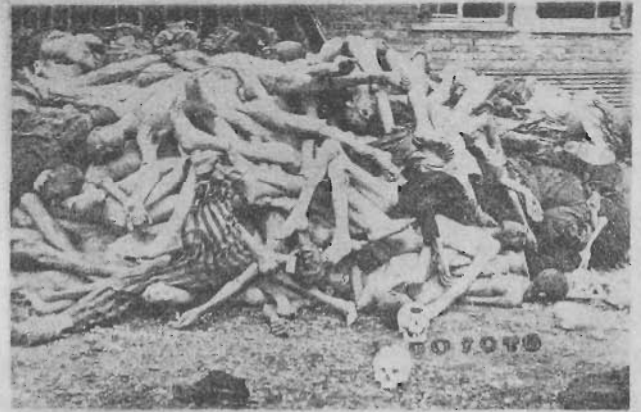
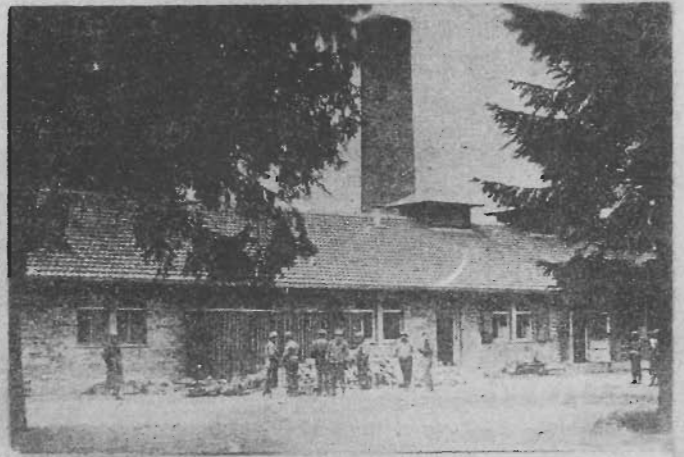
Концентраційний табір Дора, був утворений в середині 1942 року. Це була найстрашніша команда, концентраційного табору Бухенвальд у той час.

Ще на початку 1942 року на цьому місці був ліс, та незабаром шаленими темпами почалося будівництво підземних фабрик, що пізніше виробляли V-I і V-II.²³

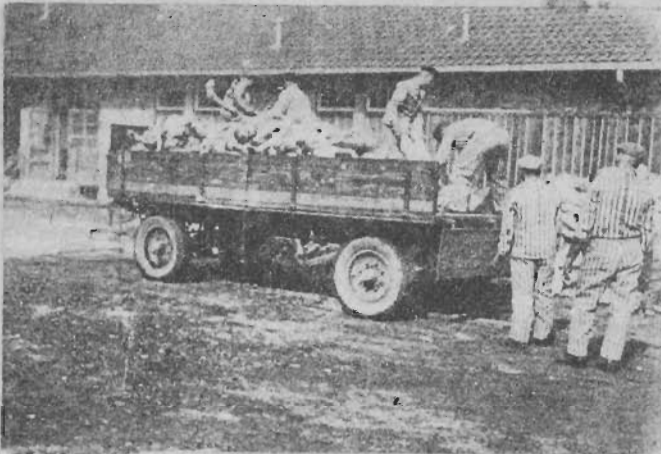
Чорні отвори, що їх видно в багатьох місцях підніжжя кам'яних гір, ведуть до великих підземних заводів, збудованих за останнім словом техніки. Видовбані у суцільній масі, кам'яного масиву широкі коридори, по яких рухаються цілі залізничні транспортні, сполучаються з широкими і просторими цехами.

День і ніч куріли
крематорії
німецьких концтаборів.....

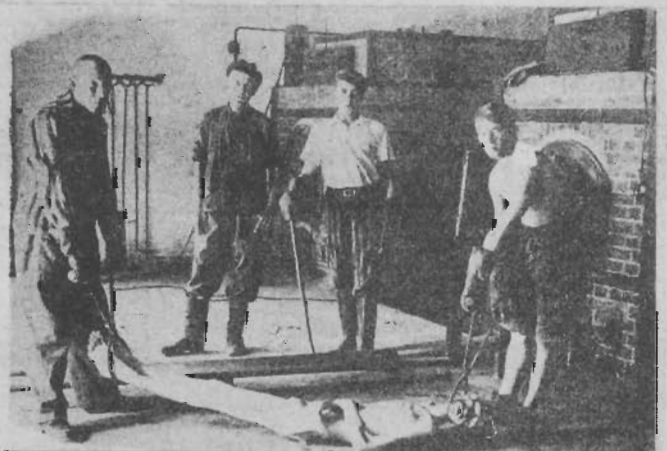
На знімку загальний вигляд
крематорія.
Під стіною купа трупів.

Помордовані в'язні, померлі від голоду-готові до
спалення.....

Їх безупину відвозили
вантажні авта до Бухенвальду
на крематорій.

Спеціальні команди з ув'язнених спалюють трупи в печак.

Щодня десятки тисяч людей, поглинала ця будова!

Звідтіля вертали тільки мертві... Їх безупинно відвозили вантажні авто до Бухенвальду на крематорій, на їх місце транспортували нових.

По кілька тижнів, люди не з'являлись на поверхні землі, бо самого концтабору з приміщеннями на початку будівництва, ще не було. Там у мокрих, холодних нечерах, люди спали, їли і працювали... працювали без відпочинку під ударами нагаїв і палиць від улюблену німецьку мелодію,

Дьос, дьос, шнель, шнель.²⁴!!

Сорок кілометрів під землею довжина тих будов.

Суди в це некло потрапили майже всі ув'язнені з транспортів, що прибували з України: Дніпропетровщини, Київщини, Миколаївщини, Полтавщини...

Зостались в живих тільки одиниці!

---0000000---

Багато з тих, що довго лишались при життю, черствіли, губили людські почуття, переставали бути людьми. Одні з них у хвилини найбільшого розпачу кидались на дроти концтабору, де їх стрічала куля асманя, або смертельний удар електричного струму.

На цих людей не звертали уваги... оказати, що вони зробили добре чи зле ніхто не наважувався, бо майже кожен з нас, рано чи пізно був на такій самій дорозі.

Та були й такі, що стративши будь-яку надію на щасливе завтра, рятували своє життя ідучи на найшвидлішу "роботу" катів у середині концтаборів.

Потрапивши на ті посади вони не чекали нікого, це були садисти! Вбиваючи беззахисних людей, ще вчорашніх своїх товаришів вони діставали за це лишній шматок хліба чи додаткову миску супу.

---0000000---

Пам'ятаю, як один дідусь-українець з новоприбулого транспорту на одній з чергових перевірок пожалівся СС-лагерфіреру про те, що бльоківі обкрадають в'язнів. Лагерфірер навіть уваги не звернув на заяву старого, але тільки ми прийшли в бльок, як бльоківий і штубедінсти накинулись з палицями на "донощика"

Старий не плакав і не боронився, він став на коліна, підняв до гори руки і тільки благав:

Боже подивися на цих людей, це звірі, вони не знають, що роблять, вони божевільні.....

Тоді садисти звалили його з ніг придушили до землі на горлянку поклали товсту палицю, а два з них стало на її кінці.....

Через десять хвилин під'їхав візок, на нього кинули трун дідуся й відправили до крематорію.

---oooOooo---

роботою

Не раз знесилені каторжною в'язні, вбачали свій рятуюнок хоч у кількох годинах відпочинку. Вони йшли на те, що робили собі різні ушкодження, які нерідко кінчалися для них смертю чи досмертним каліцтвом.

Один з моїх товаришів В.М. був зовсім виснажений фізично, де кілька днів роботи було б достатньо для того, щоб він з димом вилетів через комін крематорію.

Негайно був потрібний відпочинок.

Вирішили застосува^{ти} один із способів симуляції захворювання. Робилося це так: до голки вселяли нитку, яку змочували в гас потім голкою пробивали шкіру і протягували понід шкірою нитку. На тому місці відразу з'являвся опух.

Так зробив і він.

Опух швидко поширювався і коли товариш прийшов до таборової лікарні-ревіру йому те місце розрізали. Згодом він позбувся руки, але врятував собі життя бо два місяці пролежав у лікарні.

---oooOooo---

В боротьбі за існування шматок хліба був основою думання.

Та такі умови були не для всіх. Внутрішня адміністрація і обслуга в концентраційних таборах належала самим ув'язненим. Лише на чолі такої адміністративної групи стояли представники СС. Отже все внутрішнє таборове життя, було віддано на ласку і неласку тих ув'язнених, які його очолювали.

Як закон на всіх таких керівних посадах були ув'язнені німці або ті, які знали німецьку мову.

В більшості то були: поляки і чехи.

Ця таборова аристократія мала необмежене право над останньою масою чорних рабів.

У найгірших умовах щодо правових відносин, були ув'язнені, що походили з Советів.

У той час, коли всі нації, мали право переписки і отримання харчової допомоги з дому від рідних і близьких, советські підданці того права були позбавлені.

Крім того, всі національні групи, мали також підтримку від Міжнародного Червоного Хреста, "советські ж люди" і на це не заслуговували, бо Совети не були членами цієї організації.

Пам'ятаю, як з приводу цього, скаржились советські військово-полонені, що потрапили до концтабору:

"Хоч би Сталін плюнув нам на руку та сказав, що то домова від Червоного Хреста!!"

Знайшовся відразу "патріот", який відповів:

Ви ж зрадники советів, чому здалися в полон? Та не забувайте, що коли б Совети вам допомагали то цим самим створювали б Німеччині резерви з тих харчів, якими вона мусить вас годувати.

У Німецьких концтаборах серед тієї штучно зліпленої маси советських людей" або, як їх закордоном називають "руських", було 70% українців. Треба ствердити, що не дивлячись на найгірші харчові умови людей з під советів, українська національна група, виявилась серед усіх інших європейських націй фізично здоровою і витривалою.

Українці найменше з поміж усіх націй гинули від різних захворвань чи голодного виснаження. Очевидно довгі роки "замохнього життя", під сонцем "найдемократичнішої" конституції виробили в українців своєрідний імунітет до голододок.²⁵

Та найбільше українців гинуло від фізичного винищення!

Українці мали найгірші команди праці!

Важко, дуже важко в таких умовах було зберегти моральну стійкість і тверезе думання. Та незалежно від усіх цих обставин, усі однаково бажали якогось кінця-смерти, або помсти!

І ці дні прийшли.

---oooOooo---

Особливо нервові, були місяці початку 1945 року.

Щодня, щоночі ми знаходились між життям і смертю!

На наших очах валився проклятий, гіпноізуючий, німецький порядок і дисципліна.

Ми від щирого серця, вітали англо-американських бомбарду-

залучників, коли вони, пробиваючись крізь завіси вогня, німецької артилерії до наших заводів- концтаборів. повертали їх на купи руїн.

Так, ми їх вітали, хоч бомби, які вони скидали на ті заводи, разом були і смертю для нас самих!

Підчас повітряного нападу ув'язненим невільно було ховатись до бомбосховищ.

Неминучий кінець швидко надходив...

У наші гітлерівські банди почали масову евакуацію концентраційних таборів.

Куди?

Мета була одна: вивести ув'язнених з місць їхнього ув'язнення, а підчас цього, усіма можливими способами усіх знищити.

Багато загинуло.

Одні масово розстріляні, другі живцем спалені, треті заморені голодом. Однинці з тих, що відчували зовсім близький подих волі, не хотіли коритися долі, тікали з транспортів, збираючи останні сили, рятували своє життя.

Багатьох втікачів, пережевляли на лісах і горах посіпаки німецького фольксштурму і тут же на місці жорстоких повішали або розстріляли.

---0000000---

Нас підняли вночі-е в а к у а ц і я....

П'ятнадцять кілометрів гнали пішки до станції Нідер-Захверфен. Там загнули у вагони і повезли...

Вже кілька днів наш потяг стоїть на станції Остергаген.

Ми в глибоких вантажних вагонах без дахів. Дощ і сніг безупинно падає нам на голови. На підлозі вагону, змішавшись з вугляною пилюгою, стоять чорні калюжі води. Голодні знесилені люди, без жадної надії на рятунок чекають...

Чого чекають?

Адже вчора ясно сказав командант концтабору Гайкеле: їсти немає чого і не буде, коли подадуть наротаг, щоб транспортувати далі не знаю. Сидіть і вдихайте. Хто задумає тікати, буде на місці застрілений.

Невже смерть?

Перед очима встає дружина, діти, мати...

Ні, треба щось думати, поки є сили, бо це день-два і все пропало.

Слабі і хворі, що не мали сил
іти підчас евакуації були зас-
трієні....

Тисячі трупів встелили шляхи
якими гнали ув'язнених!

Живцем
спаяні...

Отруєні
газом...

Умерли у вагонах з голоду
підчас евакуації.....

Дні помсти прийшли.....
Забиті в'язнями німецькі СС поліцей.

Але що? довкола товариші. Одні з них вже махнули рукою на життя і, простягнувшись на увесь зріст лежать у брудній чорній воді. Другі ще намагаються триматись, вони згорбившись сидять на цеглинах притулившись спиною до стіни вагону.

Чому вони такі байдужі?

Треба тікати й тікати сьогодні, краще куля, ніж голодна смерть. Страшно тільки одного, щоб не мучили, як впіймають.

Вирішую. Сьогодні ж вночі втікаю. Кілька поляків також дають згоду на втечу. Десь за п'ятьдесят кілометрів американці, а там... ВОЛЯ!

Навіть радісно стало при цій думці. Невже я ще буду людиною, зможу говорити з людьми, зможу жити, любити, їсти, пити...

Їсти і пити...

Ми без їжі вже третій день... І без води.

Через мокру ковдру:, що напнута над головою, протікає вода. Важкі краплі падають в рот...

Швидше на волю, а там... пивниці бауерів, там у них знайду все!

Тільки б на волю.

Як навмисно під вечір, вітер вщух і прояснилось. А зі хмариночки, зоряна й холодна квітнева ніч.

Боже, зглянься над нами, що ж це таке? Все проти нас!

Посилена охорона з собаками заступила варту. Розтягнувшись вздовж обох боків потягу, патрулюють СС. Крім цього у кожний вагон влізло по одному поліцаю.

Тихо, як в домовині, шкода думати про якийсь рух...

У скроні важко б'є кров, нерви напружені до останку.

Аж ось у передньому вагоні, де знаходились жида, почався крик, гвалт, лемент... хтось когось б'є, хтось когось заспокоює!

Поліцай у нашому вагоні нервує, але потім заспокоюється і хроне...

Заснув.. Хр..р.. хр..р.. несеться з кутка..

Кілька чоловік (тихо як кішка), підкрадаються до причілку вагону, одхиляють його і заклавши дошку між долівкою і причітком, один по одному падають під вагон.

Я покидаю вагон майже останнім, вихром проносивсь (де взялися сили?) під вагонами, і біжу степом.

Ще трохи і сили мене покидають...

Швидче туди, вперед, праворуч, там ліс, гори...

Десь далеко ззаду гримлять постріли, гавкають собаки.

Ще багато ночей голодний і затрусний як звір, я блукаю горами й лісами південних Гарців.

Мого товарища, з яким я разом втікав застрілено. Сам один, лише чудом, врятувався від німецького фольксштурму.

Холодний і мокрий квітневий ранок. Я лежу на горі у скибах розгорнутої ріпалі. Тільки шкіра й кости тримають моє тіло. Піді мною вода, а я навіть не відчуваю того...

Раптом над землею низько, низько пролітають літаки потім ще й ще. Вони опускаються плавно й котяться по землі, зовсім недалеко від мене.

То були американці.

Воля! Хто може зрозуміти справжню ціну цього почуття?

Ні! це почуття неоціниме, бо воно це само життя, а ціни життю ще не зложено.

Для нас українських патріотів, визволення з німецьких концтаборів це не просто було відчуття того, що ми знову стали людьми, знову повертаємось до нормального життя.

Для нас ці дні були найдорожчі ще й тим, що ми знову повернули собі наше національне ім'я- УКРАЇНЕЦЬ.

М И У К Р А Ї Н Ц І !

Живі вертають додому, їх зустрічає Батьківщина, зустрічають близькі, рідні, знайомі...

Кожна нація покладе терновий вінок на могили своїх героїв.

Кожна з цих націй виступає, тепер з обвинуваченням, з викроком смерти німецькому фашизмові.

Про звірства німців, вже багато довідався світ, та марно шукати серед тих потерпілих народів ім'я нашої багатостраждальної Української Нації.

Українців немає, про них ніхто не згадує, хіба, що там, де самі гітлерівці сказали, як наприклад Франк²⁸, який написав у своєму щоденнику, що він не заперечує, щоб з українців зробити м'ясну січку.

Чому світ мовчить про той великий український народ, до найбільше потерпів у цій кривавій війні?

Про той народ, через землі якого двічі пройшли орди цивілізованих варварів Гунів, перший раз, як переможці, а другий раз як злодії, тікаючи до свого кубла.

Де ж поділись мільйони замордованих жінок і дітей, військовополонених, рабів "Ост"²⁹, жертв німецьких концентраційних таборів?

Невже ці люди пропали безслідно й непомітно?

Ні, вони не можуть пропасти, бо їх мільйони!

Українська Нація, що сотні років стікає кров'ю, в боротьбі за свою незалежність, знає свої жертви, бо вони йдуть на вівтар нашої Будучности!

Чому ж світ мовчить?

Мовчить тому, що нас окрадено тому, що наші вороги вкрали наше національне ім'я, а разом з ним і наші українські жертви, щоб спекулювати ними на свою користь.

---0000000---

Німецький бандитизм щодо українського народу абсолютно нічим не відрізнявся від бандитизму решти наших "опікунів".

Почалося "визволенням", а насправді звірячим бажанням, знищити наше національне обличчя, наше національне ім'я!

Найбільш виразно і одверто, це проводилось по німецьких концентраційних таборах. Де решта наших ворогів активно допомагала їм у цьому.

Тільки з тою різницею, що одні з них були володарі, а другі такі ж самі раби, як і ми.

Перебуваючи разом з українцями в німецьких концентраційних таборах, вороги ці намагалися, всіма способами знищити всіх здорово-думаючих українських патріотів, що потрапляли туди, з тих же самих причин, виключені німецьким фашизмом.

"Українські націоналісти для нас гірші від жидів", так говорив слідчий Шмідт, під час допитів у застінках СД міста Х. на Україні.

—оооооооо—

Ще не опам'ятався український народ від терору більшовицького НКВД, як з'явилось німецьке СД (Гестапо).

Нічого не змінилось...

Сотні, тисячі, мільйони українців знову в'язалися й розстрілювалися за український націоналізм, "який хоче відірвати Україну від Німеччини".

Точнісінько так, як перед цим формулювала українські вільні змагання комуністична партія - НКВД "українські націоналісти мають намір відірвати Україну від великого СРСР".

Теплий і соняшний грудневий ранок 1942 року.

Ми стоїмо на подвір'ї Гестапо в якому кожен метр землі густо зрошений українською кров'ю. Довкола нас наряд поліції СД озброєний автоматами. Перекладач Гестапо Оскар місцевий німець ходить по камерах зі списком в руках. Він викликає людей...

Від кількомісячного перебування у темних камерах люди одвикли від денного світла, примружують очі. Від слабости крутить голова, бліді паперові обличчя нагадують мерців.

Двох викликаних товаришів М. і Ш. гестапівці зв'язують один до одного канцями... Дедве тримається на ногах це хворий на тиф Степовий Я. Його підтримують по під руки друзі у Т. і Г.

Так... значить на розстріл - подумав я.

А як хочеться жити...

Тільки б на останку не змінатись і вигукнути на увесь голос:

Слава Україні !

А може вінатимуть?

Ось зараз, ще стою живий, а за кілька хвилин мене вже немає... Я вже не живу.

Цікаво, як то воно?

Частіше заблюєся серце у окромі вдарела кров -я хвиляюся.

Ні, ні, спокій, спокій не показати б цим гадам, до мені страшно...

Перекладач Оскар, маленький з втягнутою головою в плечі й чорною кетинною волосся на квадратовій голові виходить перед нас і говорить:

"Ну вот, ми не НКВД, ми Вас не розстріляєм, поедіте в колхоз і будете там работати."

"Скільки времени Ви там будете? Это будет зависеть от того, как Вы будіте работати."

На брамі стояли купою гестапівці: начальник СД і його заступник, слідчі, перекладачі й другі. Вони спостерігали нас і ще раз вивчали...

А мама - Оскар вів далі:

"В этом автомате 34 заряда по команде ложісь все должны падати..."

Нас повели головними вулицями міста, знайомі, що траплялись по дорозі прощались з мамі помахуючи руками.

З рідних нікого не було...

За якусь годину нас припровадили до міської залізничної станції там стояв військовий пасажирний потяг. Ми всіли у вагон.

Якийсь військовий німець поцікавився нами й запитав у гестапівця, що ми за люди.

Той відповів: "українське націонал банде"³⁰.

Гестапівець сів, виїхав з тачки якийсь напір і почав його читати. Сонце, що падало з вікна просвічувало наскрізь супровідку яку він читав.

Я, що сидів проти нього прочитав написане:

При цьому супроводжується до Н. провідні особи бандерівського керівництва в місті Х. Суворий нагляд. Уз'явлення на неозначений час.

У місті Н. нас передали місцевому СД, а на другий день у ранці автомашинкою відвезли до концентраційного табору В.

Машинка в'їкала на подвір'я обнесенах дротом кількох селянських хат. На подвір'ї в коліно болото розмірене до густої каші людськими ногами...

"Ось і той колхоз про який нам говорили" сказав я своїм товаришам.

"Ну давай, мать вашу..." і тут відразу дехто з нас по-

знайомився з помілками, ленинградського комсомольця Бориса, який вірно служив Гітлерові в поліції концентраційного табору.

"України захотелі мать вашу..."

Брехавчись в болоті нас припровадили до одної з кат. У каті нікого не було на долівці лежала розкидана брудна, стоптана на полову солома, а по під стіною на відстані метра від долівки стояли суцільні дерев'яні нари. Скрізь лежало дротя, що належало ув'язненим. Нам приділили місце де ми мали спати. Вертовий по камері якийсь селянин запитав нас:

"Чи Ви маєте воші?"

Я відповів, що не маємо.

"Ну то будете мати", спокійно пояснив він.

Потім за нами прибіг Ганс німець - поліцай. На подвір'ї куди він нас привів дали нам по кайлові і відразу погналі на роботу. Мені й другові Феді припало місце на кручі. Нашим завданням було кайдувати глину.

Моресив дрібний холодний дощ...

Я подивився у низ, на дні кручі метушилися у жовтій липкій глині вчорашні московські, а сьогодні німецькі раби. Їх було багато. Мов навіжені снували між ними "українські поліцаї" вони били й підганяли в'язнів.

Російський мат висів у повітрі.

Мов кулі бігають люди з тачками їх підгонять поліцай Борис, який несамовитим голосом викрикує і, що п'ять хвилин стріляє з гвинтівки у повітря.

"Танкісти вперед!!!"

Потім зміну заступили грузини-поліцаї.

"Кавказькі їшаки, сталіноські соколи", як їх називали в'язні.

Їм на зміну прийшли козаки...

Сьогодні нам їсти не дали. Вже було темно, як нас погналі в табір. Перевірка тривала не довго і в'язні розійшлися по камерах. Ах, як гримнули засуви дверей ми полегшено зітхнули. Людей у камері було мов оселедців у бочці. На стовбу, що підпирав стелю серед кати блимав підвішений каганець. Він страшенно чадів... До того ще домішувалося затхле й кисле повітря...

Перебіраю в пам'яті події останніх днів.

Раптом я відчуваю, що по моему тілі в усіх напрямках щось лізе. Потім мов той горох щось носиналося на моє обличчя з верхніх нар і почало також лізти...

Це були воші. Мільйони вошей...

Вони були такі великі, що я їх легко ловив пальцями і душив. Я водив долонею по тілі під сорочкою, а вони мов ті розварені горошини розминалися у моїх пальцях...

.....

У дві години ночі підйом. Камеру відчиняє Ганс і поки люди вискакують з неї мов ошпарені він усих хто пробігає крізь двері б'є пальцею. Потім ще б'ють біля вікна де дістаємо сніданок.

Сніданок...десять - п'ятнадцять дрібнесеньких гнилих картоплин...

Ще темно, як ми на місці роботи. Поволі світає. Я розстібую гудзики і...зі страхом дивлюся на вошей, що роями обсіли відповідні місця людського тіла.

Їх тисячі чорні, жовті, червоні, блакитні...

Страх поволі зникає і я здивований кольоровими вошами доволі уважно їх розглядаю.

Потім прийшов тиф, страшний супутник вошей...

Гестапівці боялися заходити до концтабору, вони з острахом кружляли довкола дротів. Хворих не лікували, їх вивозили в балку і там розстрілювали-потім скидали у яму...

Усі мої товариші хворі, вони чекають своєї смерти...

За сто за двісті кілометрів у дощ і холод з постійною загрозою бути вшійманими німецькою поліцією приходять до концтабору матері, діти, дружини рятують своїх близьких від голодної смерти.

Німці у населення забрали все - голодують міста, голодують села,...

Кілька картоплин, кукурудзяний хліб чи навіть соняшникове насіння досить для того, щоб підтримати життя кинutih в обійми смерті людей. Моя дружина приносить листи, газети, через українських поліцаїв ми пов'язані зі світом.

Прийшла зима, холодна, морозна, суха.

Далі вмирали люди від тифу і голодного виснаження.

Потім настала весна, зазеленіли поля, Мов сарана наїхала німота. Вони міряли землю, а ми день і ніч орали, сіяли, садили, копали. Будували стайні, свинарники, різні приміщення.

Прийшло літо плодovита українська земля обіцяла "новим" госнодарям" добрий урожай. Золотаві моря пшениці приваблювали очі німецьких "іберменшів".

Почалися жива. На полях концтабору запрацювали комбайни, на току гула день і ніч дванадцятисильна молотарка.

Височезні ворохи озимої пшениці золотим блиском грали на сонці. Німецькі і берменші мов колишні поміщики роз'їздили по маєтках концтабору на широких бречках запряжених ситими рисаками. Кінооператори крутили фільми про "чуда природи" на українській землі. Командант концтабору Нольд та його заступник віденський німець Фаут бенкетували день і ніч.

Цілий звіринець товстоногих і плоскогрудих німок, що наїхали з райху відгодовували свій зад українськими гусаками й курми.

Іноді перед конюшнями концтабору влаштовувано злучку жеребця з кобилєю. На це видовище приходили "носії високої культури" Західньої Європи разом зі своїми самицями. Самиці реготалися спостерігаючи це бо й самі не раз потрапляли на око "унтерменшам" толочучи з гестапівцями толоку довкола концтабору.

Та хіба треба зважати на цю "нижчу расу", що тепер вона у них під чоботом.

Іноді на толоці біля концтабору сідав великий транспортний літак. Керував ним брат команданта концтабору. Тоді до літака приводили свиней, коров, вантажили коров'яче масло...

Текли дні...

Події під Сталінградом помітно протверезили в'язні голови "господарів". Підпільний рух проти німців набирав все більшого розмаху. Вже мало лишилось німецьких приятелів - одні вороги.

Німці хоч і скаженіли з кожним днем все більше і більше ні на хвилину не випускаючи з рук плетених зі сталевого дроту нагаїв проте почувалася вже у їхніх вчинках непевність. Зникли гучні бенкети не стало плоскогрудих самок...

Одного дня до поліції концтабору привезли багато кулеметів і гранат. В'язні насторожилися...

Фронт підкочувався до Дніпра. Україну захоплював знову московський "визволитель".

Поліцаї, які нам допомагали у зв'язках повідомили, що у балці вони копають велику яму...

"Так, нас розстріляють..." сказав мені друг К.

---000000---

Визвольний український рух, що розростався на українських землях з початком німецько-радянської війни, безумовно був не на користь УСИМ нашим ворогам, а не тільки німцям. Як найчорнішим

Фарбами, ворожа пропаганда змальовувала той рух. В одному випадку представляючи його, як рух антислав'янський, називаючи українських патріотів пособниками німецького фашизму.

Цей напрямок пропаганди бів спільний для тих наших ворогів, які віддавна тримали під своїм чоботом українські землі: росіяни, поляки, і чехи.

З другого боку, німецький фашизм, удаючи перед світом, "приятеля" і "союзника" української визвольної боротьби, насправді був її запеклим ворогом.

Нерідко "робота" НКВД, і Гестапо проти українського визвольного руху перепліталися між собою. Доводилося застановлятися над тим, чи не є це результат розробленої умови між Москвою і Берліном про спільні дії проти українців.

Бувші енкаведисти, начальники спецвідділів, секретарі партійних організацій, працювали в установах німецьких окупантів. Вони створювали нестерпні умови для українського населення, а потім досягнувши бажаних наслідків, ширили провокаційні чутки, що все те роблять українські націоналісти, які співпрацюють з німцями.

В українській визвольній боротьбі яка була скерована і проти більшовизму Совети вбачали свій кінець, а тому за всяку ціну намагалися паралізувати цей рух, скомпромітувати його. Починаючи з 1942 року Москва засилає на територію України спадунів-енкаведистів, які мають своїм завданням під виглядом військовополонених, що повертаються з німецького полону ставати на службу в Гестапо, німецьку поліцію і сприяти німцям в нищенні українського самостійницького руху.

Завдання це московські агенти енкаведисти-гестапівці виконували з честю!

Чи не в той час, коли перші десятки українських патріотів міста Києва, як редактор "Українського Слова" Іван Рогач, письменниця Олена Теліга, її чоловік бандурист іжн. Михайло, та багато інших були у 1942 році розстріляні німцями за антинімецько-советські дії, більшовики наводнили столицю України провокаційними летючками.

На тих летючках в карикатурному стилі був зображений "український націоналіст", який тигнув за чуба селянина до німців ?!

Зліквідувавши таким чином у м. Києві працівників газети

"Українське Слово", Гестапо сконструювало німецький листок (українською мовою) під назвою "Нове Українське Слово". Редактором якого був призначений енкаведист-професор Штепа.Сморід, що виходив з під його гестапівсько-енкаведистівського пера відразу викривав джерело цього чадіння. Відразу ж по "оздоровленні" редакції "Укр. Слова" у газеті "Нове Укр.Слово" ч. 4 за 1942 рік на першій сторінці великим жирним шрифтом було видруковано відозву до українців, де між іншим написано:

"Крайні українські націоналісти хотіли використати німецьку зброю в своїх ганебних цілях (?), вони діяли на більшовицьку руку. Але це їм не вдалося" і.т.д.

Або в одній передовиці сам "редактор" пише:

"Українська інтелігенція, наука, мистецтво, все це знищено більшовизмом. Ми українці не здатні керувати своєю власною державою, бо не маємо на те сил, а тому мусимо цілком підпорядкуватися німцям і тільки працювати...

Працювати, працювати і ще раз працювати!"

В цей же період більшовицькі бандити в Києві вбивають видатного українського громадського діяча з цілою його сім'єю Ревуцького за те, що не евакуювався разом з ними.

---ooooo---

Комуніст бувший завідувачий школи одного з сел Кіровоградщини (Україна) Середа, розповідав:

"Майже разом з приходом німців у 1941 році в нашому селі з'явилися українські націоналісти. Вони скликали збори учителів. На тих зборах говорили, що німці це такі окупанти, як і більшовики, що проти них треба готувати підпілля і боротися зі збрехою і т.д. Через кілька днів до мене приїхав німецький командант району, місцевий фольксдойче³¹ і сказав:

"Тут у "НАС"(1?) з'явилися українські націоналісти, їх треба знищити, бо вони йдуть проти Німеччини. Чи Вам відомо, де вони перебувають?"

Я показав йому, де мешкав один з них. Тільки одного його і впіймали поліцаї СД. Тут, недалеко під муром цвинтаря, він був розстріляний".

-----ooooo-----

Багато української інтелігенції, що спробувала "рівноправність" націй на Біломорканалах, Соловках по концтаборах Колими, Берези-Картузької, та по багатьох других, опинилися знову за

дротами нового "визволителя", Гітлера.

Щоб приховати свої кайнові плани перед світом щодо українців, Гітлерівські банди, катуючи українських патріотів по застінках СД та Гестапо, виносили їм вирoki смерти, як агентам НКВД, більшовикам, комуністам, советським партизанам і т.д.

Антиукраїнська пропаганда зробила своє!

Під впливом тої брехливої пропаганди і провокацій, вороже становище щодо українців, зайняли всі без винятку національні групи, що перебували разом з українцями в німецьких концтаборах.

Ось в такій, наскрізь ворожій атмосфері, з'явилися перші українські політв'язні в німецьких катівнях.

Не довго жили ті люди... Тільки одне слово "українець" було досить для того, щоби таку людину, негайно замордували "брати слав'яни" на подвір'ї концтабору!

Найактивнішу участь у цих вбивствах українців приймали ПОЛЯКИ і РОСІЯНИ!

Так було!

Кого не знищили німці у катівнях Гестапо, того забили поляки або росіяни в німецьких концтаборах!

---ooo0ooo---

У 1943 році до концентраційного табору Дора з Бухенвальду привезли групу українських патріотів з Кіровограда.

Слідом за ними "особим отделом" концтабору Бухенвальд було вислано також енкаведиста Сашку Рубашку, який мав доручення організувати знищення всієї групи "українських фашистів".

Так уся група людей, що складалася з п'ятнадцяти осіб невдовзі один по одному була знищена в глибоких штельних підземеллях.

По якомусь часі банда Сашки Рубашки розпалася бо виявилось, що сам Сашка під час перебування в німецькому полоні (лейтенант) повісив кілька десятків своїх товаришів за хліб, який йому давали німці.

Після усунення Сашки банда організувалася під керівництвом Миколи, званого під кличкою "борець". Ця банда була більш поміркованою, але в засаді мала те саме завдання-нищити "українських фашистів". Між іншим ті бандити не подали також і одного советського генерала, якого вихтали до найстрашнішої в той час філії концтабору Дора так званого Ерліх де він і загинув.

Ця російська банда була тісно пов'язана з німецькими ко-

муністами, що були у цьому концтаборі ув'язнені. . Дякуючи тому, що ці німці-комуністи очолювали керівні посади (капі, Форарбайтери і т.д.) вони цим бандитам допомагали, як у роботі так і з матеріального боку.

Українців призначувано до найтяжчих робіт, на найгірші команди. Відтранспортовувано до найгірших нововідкритих концтаборів.

Важкий і жертвенний шлях, густо зрошений кров'ю, пройшли перші українські політичні в'язні в німецьких концтаборах.

Ніхто не сказав про них правди, ніхто не розповів чужинцям, що це ті люди, які боролись ПРОТИ ВСІХ ОКУПАНТІВ УКРАЇНИ: Москви, Варшави і Берліну!

В очах чужинців, вони забиті на подвір'ях німецьких катів - вояків, як помішники... німецького фашизму.

Їхнє життя було в руках ворогів!

У багатьох концтаборах німці позбавили українців національного імені.

Так було в Бухенвальді, Дахау, Матгаузені...

У цих концтаборах українців з під советів змушували називати себе, росіянами і носити відзнаку "Р"³², що означало "руський", а українців з під Польщі називати себе поляками і носити відзнаку "П" тоб-то "поляк".

Застосовуючи ці заходи німці мали на меті досягнути дві цілі.

Поперше, створити у світі враження, що українці дійсно співпрацюють з німцями, що жоден українець не виступає проти них, а тому їх і немає по німецьких концтаборах.

Подруге і саме основне це не допустити до національної єдності між українцями з під Советів і українцями з усіх інших держав Західної Європи. Німці лякалися впливу національно-свідомих українців заходу на величезні маси "сирого матеріалу" українців з СРСР.

Таку саму політику вони переслідували і в цивільних умовах де українців з під Советів таврували "Остами", а українців з інших земель до тих "Остів" не допускали.

На перший погляд ніби вони досягнули своєї цілі, але так воно не було. Серед маси українців з СРСР була велика кількість українського національно-свідомого елемента, який і без Заходу давав собі раду знаходив середники для явних і підпільних зв'язків з українцями Західної Європи.

Коли в. несподіваних головах німецьких "стратегів" зродилася Власівська авантюра цей рахитичний твір сталінсько-гітлерівської епохи за формулою "Національно-Трудового Об'єднання", що на сторінках своєї платформи заявляє:

"...конечно рускіє должны пользоваться прімуцеством..."
кинувся до "рускіх людей" по гарматне м'ясо.

Українці, "по розмішленію некоторых" тех належали до "рускої народності" і також були об'єктом апетитів Фюрера-Власова.

Але не тут то було.

Правда, знайшлося й серед українців чимало Іванів при долі - мозі яких думали німці й авантюристи Власівці здобути німцям панування на Україні. Та передові й свідомі сили українського народу зайняли відразу вороже й безкомпромісове становище щодо цього новітнього союзу німецько-російського імперіалізму.

---oooOooo---

В одному з концентраційних таборів я зустрів українця з міста П. Бувшого танкіста. Він мені розповів про своє знайомство з власовщиною слідує:

"Працював я на одній фабриці зброї в Чехії. Одного разу до нашого табору приїхав агітатор-офіцер "РОА" і почав агітувати нас про вступ до Армії Власова. Мені хотілося кілька днів відпочити і я дав згоду про вступ до тієї армії. Він дав мені адресу Власівської Штаб-квартири у місті Карлсбад куди я й поїхав.

Було це в 1944 році.

У штабі я застав багато військових, яким пояснив, в якій справі я прибув. Вони скерували мене до одного столу, за яким сидів капітан.

Капітан запитав що я хочу?

Я пояснив; що хочу довідатись про добровільний вступ до українського війська.

Він здивовано виривив на мене очі й піднявшись з місця процідив:

"Ніжаккой України нет, не било, і бить не может!"

На ці його слова я роблено зареготав йому в обличчя, :

Га... га... га... га... !!!

Повернувся і швидким кроком вийшов на вулицю.

На третьому кварталі мене зупинив цивільний німець...

в наслідок чого я тепер тут.

---oooOooo---

Але були й такі концентраційні табори де українці "дістали" свою національну назву.

В одних концтаборах вони виборили її своєю кров'ю, як наприклад у Аушвіці, в других, як у Саксенгаузені німці самі "дали" але знову ж таки так її поплутали, що нерідко росіянам давали "У", а українцям "Р".

Десь у липні місяці 1944 року до концтабору Кліуо прибув транспорт ув'язнених з Саксенгаузену. Увесь табір вийшов зустрічати "новеньких". Яке ж було наше здивування, коли майже всі в'язні, що прибули до нашого концтабору у вінках мали літеру "У". Такої літери до цього часу ніхто не зустрічав і чомусь всі вирішили, що то "Унгари".

Перевірка закінчилася, і почалося знайомство. Як виявилось, що в'язні були українці. Вони нам розповіли, що в Саксенгаузені українці мають свою літеру, але як її "чіпляють" то подивіться самі.

Ось цей з Орла має "У", а он той з Полтави має "Р".

Цією подією були дуже незадоволені росіяни і поляки. Росіяни говорили "хочли вислужились перед фашистами, получили свою букву..."

Один поляк, що працював разом з мною на варстаті, приймаючи мене за росіянина пояснював:

"Вс пан цо ті з літерою "У" то є скур.. сини польсци українци, оні мордуют поляков, оні мордуют рускіх, оні працюють з немцями..."

"Милый Броня!" відповів я йому, як бачу вони таки добре "працюють з немцями", бо потрапили аж до концтабору.

А проте, що вони мордуют поляків і росіян то дозволять тебе запитати: чи українці мордовані німцями, зуміли вимордувати стільки своїх ворогів, скільки вороги ті вимордуют їх віками?

Броня здивовано подивився на мене.

"До речі я теж українець", пояснив я йому.

Броня помовчав, а тоді додав:

"Так ти ж українець всходній, а Ви не такі, як польські русини".

Дискусій на цю тему більше не було, бо через кілька днів усі новоприбулі з літерою "У" дістали по наказу команданта концтабору "Р" і розсталися в "русском море".

В'язні - українці, що потрапили до концентраційного табору Аушвіц в роках 1940-1943 були позбавлені своєї національної назви. Поляки, які в таборі очолювали адміністративні місця без перестану змушували українців носити "П" завжди повторюючи, "українцев нема"

Багато українців відмовлялися від будь-якої літери і мали "чистий"вінкель. Як результат цього спротиву командуванням концтабору було дано розпорядження, про те, що українці можуть бути без літери. Так продовжувалося від 1943 року до половини 1944 року. У половині 1944 року вийшов наказ, що українці мусять носити свою національну відзнаку тоб-то "У". Сталося це в висліді донкульної протинімецької партизанки на Українських Землях.

Ім нагадали, що українська нація це живе...

Українським патріотам, що перебували в Аушвіці безнастанно загрозувала смерть від вороже настанених до них поляків. Українців призначувано до найгірших команд праці, як "Баугоф", "Золєбрике", де найбільше гинуло в'язнів від спеціального винищення. Крім того на більш визначних українських діячів полювали спеціально призначені польські вбивники.

Так знищили багатьох українських патріотів серед яких був і Василь Бандера. Зробив це поляк, який працював разом з ним на будові одного урядового будинку на терені концтабору. Саме коли В. Бандера підійшов на край рештування, поляк ударив його з заду. Він упав з чотирьохметрової висоти рештовки просто у глибоку яму з вапном, яке саме розчинялося водою. Витягнути його так і не змогли, а висока температура, що виділяється при розчині вапна зробила своє діло...

Не зважаючи на такі обставини українці не заломилися на душі. З українського бльоку завжди було чути веселу або бойову гісію. Іноді людське море в'язнів усіх націй оточувало бльок де мешкали українці вони слухали українські пісні й просили співати ще і ще.

Щоб рятувати себе від фізичного винищення згодом українці захопили до своїх рук де-які відповідальні місця у внутрішньому керівництві концентраційного табору Аушвіц. Цим багато сотен українських політв'язнів було врятовано від самосуду поляків і росіян.

—ооооооо—

Окрилені такими антукраїнськими заходами німецьких расистів, наші вороги ще більше активізувалися в антукраїнській про-

пагазді й методах знущання:

У серпні місяці 1944 року англо-американською авіацією було збомбардовано всі заводи довкола концтабору Бухенвальд, крім службових приміщень СС було знищено і політичний відділ (абтай-линг).

Підчас цього загинули всі оправи на ув'язнених.

Щоб поновити ті документи, командування табору розіслало людей визначених з ув'язнених по всіх командах концтабору Бухенвальд, для заповнення спеціальних анкет.

Пам'ятаю, як підчас такої реєстрації у концтаборі Ротлебероде, поляки, що провадили цю роботу, заявили українцям:

"українцѳ у обозах³³ нема, они вишци з немцамі - альбо рускі альбо поляк!"

Та найбільшою трагедією для українців було те, що перебуваючи під чужим національним ім'ям, вони не раз ставали жертвою провокації за чужі українцям справи.

Так у Березні місяці 1945 року, коли вола була вже зовсім близько в концентраційному таборі Дора з провокаційною метою росіян, були повішені й спалені в крематорії, кілька українських полум'яних патріотів, як закладників за підпільну роботу комуністів у цьому концтаборі.

Підпільною роботою керував комуніст лагерфельтестер І, він був тісно пов'язаний з російською бандою злодіїв і убивць. Як пізніше виявилось цю організацію виказав якийсь поляк. Почалися арештування. Серед заарештованих були росіяни, поляки, німці, чехи, французи і другі. Заарештовано було тоді до 120 осіб серед них і російська банда на чолі з Борцем -Миколою. По кількох днях слідства росіяни почали видавати товаришів, яких додатково було заарештовано ще 60 чоловік.

Але головорізові Миколі було цього мало й він заявив перед слідчими, що він може показати ще багатьох "своїх" людей тільки не знає їхніх прізвищ.

Тоді 19 листопада 1944 року ранком Гестапом були влаштувані на апельплацу всі в'язні, що мали літеру "Р" (росіяни). Від десятої години ранку до шостої вечора Микола ходив і показував "своїх" людей... Так по його вказівці було заарештовано ще 35 чоловік.

Між ними й кілька українських патріотів, які ще не загинули були від його бандитської руки раніше.

У березні 1945 року кілька росіян, що перебувала під

слідством зробили напад на поліцейя СС, який рознісся Іху. За це на наказ шефа Гестапо було повішено 57 закладників серед яких опинились і українські патріоти.

Сталося це 10 березня о третій годині дня.

На великій площі були встановлені чотири шибениці перед якими було вилаштувано 57 смертників. Їм до рота заклали дерев'яні палиці, а канатами прив'язали до них. Руки окрутили вони назад.

За п'ятнадцять хвилин не стало в живих 57 людей, а серед них і наших дорогих друзів.

Ще через годину всі були спалені в крематорії...

-----000000000000-----

Один молодий людина з Кам'янець-подільська розповідав:

"У 1943 році мене було вилезено на примусові роботи до Німеччини. Через кілька місяців я разом з товаришем втік кріючи дістатись додому. Так ми добрали до Польщі.

Десь біля Кракова нас зловила польська поліція. Після трьох тижнів в'язниці нас привезли до концтабору Аушвіц. Прийняли "нових" людей вийшов Блюковий - поляк.

Кожного зокрема він питав:

"Хто ти єстесь?". Полякам говорив відходити праворуч.

Підійшла черга до мого товариша.

"Кто ти?" запитав Блюковий.

"Українець" відповів той.

"А, пса креф українська свиня..." закричав Блюковий і накинувся на мого товариша. Він збив його з ніг, цесили топтав ногами і тільки тоді коли в нього з рота потекла кров, лишив уже непритомного.

Я нічого не розумів. За що його побито?

"Ти хто?" звернувся Блюковий до мене.

"Я...я...я...тамій товариш", ледве чути відповідаю.

"А, большевицька морда, українська свиня...."

Град ударів посилався на мене. В роті було солоке від крові, але я утримався на ногах.

На слідуючий день нас двох з товаришем, відправили до жидівської команди. Жиди примушували нас навантажувати камінням вагонетки і весь час приновідали:

"Це Ви чортові більшовики винні у тому, що жидів зниують німці!"

Сторожова вежа за дротами коцта-
бору. На задньому плані видно ди-
мар крематорію.